

SMH-Nytt

Nr. 1/2004, vol. 29

Norsk Bibliotekforening
Spesialgruppen for medisin og helsefag

Innhold:	Side
Hilsen fra redaksjonen	3
Vi takker...	3
Nytt fra styret	4
SMH - c'est moi!" - intervju med Elisabeth Husem	6
Nytt SMH-prosjekt i St. Petersburg	8
The Fundamental Library of the Medical Academy of Postgraduate Education in St. Petersburg	9
Offentlig granskning av tidsskriftpriser	10
Informasjonskompetanse og kunsten å skrive for nettet	12
"Bestill en bibliotekar" – erfaringer ett år etter innføringen av tjenesten i UMH	15
Lansering av SMIL	16
Presentasjon Av SMIL	17
ScieCom	20
Nasjonalt kunnskapssenter for helsetjenesten	21
Årsmøtestoff	23
Hva andre skriver	34

Redaksjon SMH-Nytt:**Kari Austveg**

UBO, Bibliotek for medisin og helsefag
Postboks 1113 Blindern
0317 Oslo
Tlf. 23 07 44 24 Fax 23 07 44 30
kari.austveg@ub.uio.no

Anita Haukvik

Den Norske Skole Gran Canaria
Bco. de la Verga
35 120 Arguineguín
Gran Canaria, España
Telefon: +34 928 15 29 00 / 928 15 29 01
Telefax: +34 928 73 65 57
anita_haukvik@hotmail.com

Regina Kufner Lein

Det medisinske fakultetsbibliotek
Jonas Lies vei 91
N-5009 Bergen.
tel. 55 58 68 93 fax 55 58 66 80
regina.lein@ub.uib.no

Signe Romuld

Statens helsetilsyn
Biblioteket
Postboks 8128 Dep, 0032 Oslo
Tlf. 21 52 98 31 Fax: 21 52 99 99
ser@helsetilsynet.no

Liv Vikan

Helse Nord-Trøndelag HF
Sykehuset Levanger
Fagbiblioteket
7600 Levanger
Tlf.: 74 09 83 36/80 00 Fax: 74 09 89 51
liv.vikan@hnt.no

SMH-Nytt utgis av:

Norsk Bibliotekforening
Spesialgruppen for medisin og helsefag
Kontonummer: 7874.06.52612
Trykt utgave: ISSN 0800-3181
Webutgave: ISSN 1502-1211

Opplag 250, gratis til SMHs medlemmer.
Trykk: GERO-DATA
Distribusjon: Swets Information Services

Manuskripter til SMH-Nytt:

Manuskripter skrevet i Word og evt. Illustrasjoner i .gif- eller .jpg-format sendes redaksjonen som vedlegg til epost.

Alle oppgitte Web-adresser må være sjekket. Redaktørene forbeholder seg en viss rett til å forkorte/forandre/klippe i tekst eller bilder.

Skrifttyper:

Overskrift: Arial 16 pkt
Underoverskrift: Arial 12 pkt fet
Av (forfatter): Arial 12 pkt fet
Ingress: Times New Roman 11 pkt kursiv
Brødtekst: Times New Roman 11 pkt
Avsnittsoverskrifter: Times New Roman 11 pkt fet

All tekst bør være definert som "Normal"

Innrykk og punktmerking:

Unngå bruk av tabulator og bindestreker, bruk heller "Innrykk" og "Punktmerking" i Word.

Tabeller og oversikter:

Unngå bruk av tabulator, lag heller en tabell i Word.

**Deadline for neste nummer:
1. juli 2004**

Hilsen fra redaksjonen

Årets første nummer av SMH-nytt inneholder som vanlig årsmøtepapirer. Dette årsmøtet ble preget av at SMHs leder gjennom hele 14 år, Elisabeth Husem, gikk av - og overlot roret til Hilde Strømme. Dere vil finne et intervju med Elisabeth i dette nummeret.

Fjoråret var preget av stor aktivitet for SMH, vi både arrangerte Oslo 2003 og feiret våre 50 år - blant annet. Men som det ble sagt i forrige nummer, denne organisasjonen hviler ikke på sine laubær! Når Baltikum-samarbeidet i april i år feirer 10-årsjubileum, kan SMH-nytt i denne utgaven presentere det nye samarbeidsprosjektet med St. Petersburg.

Et annet prosjekt SMH har vært med å dra i gang, er pasientportalen SMIL som ble offentlig lansert i Norge i januar. En fyldig presentasjon av både bakgrunn og veien videre finner du også i dette nummeret.

Informasjonskompetanse er et sentralt tema for våre lesere. I dette nummeret finner dere referat fra et dagsseminar på Rikshospitalet, hvor representanter fra utdanningsmiljøene i Norge var samlet for å informere om prosjekter innen webbasert veiledning i informasjonskompetanse.

Vi håper årets første nummer gir deg noe å lese på - om ikke påskegrøss akkurat, så kanskje litt inspirasjon - for eksempel til selv å skrive i SMH-nytt?

Hilsen Anita, Kari, Liv, Regina og Signe

Vi takker ...!

Denne gangen er SMH-nytt produsert "helt alene" av den nesten helt nye redaksjonen. Det er derfor på tide å takke de to trofaste, avtroppende ildsjeler - flinke, engasjerte og hyggelige... Ja - det er slett ikke så lett å finne ord! Men Elisabeth Akre og Hilde Strømme har nå altså gått ut av redaksjonen etter mange års innsats. Elisabeth har vært med siden 1992, Hilde siden 1999. Det er ikke få timer med frivillig innsats som har gått med til dette arbeidet, enten det nå har dreid seg om å skrive selv, få andre til å skrive, administrere produksjonen, klippe og lime for å lage bladet - eller produsere det i Publisher etter dagens teknologi. Når de har vært med så lenge, er det nok ikke bare fordi de er noen trofaste slitere - men også fordi dette faktisk er en morsom jobb. Dessuten er det slik at arbeidet med SMH-nytt gir hyggelig kontakt med de andre i redaksjonen, SMHs styre og andre i foreningen. Men nå er jo Hilde leder av SMH - og Elisabeth sitter fremdeles i styret - så de er ikke så langt unna oss likevel - heldigvis!

Så igjen - stor takk til Hilde og Elisabeth for innsatsen! Vi andre har mye å leve opp til, men håper at vi med medlemmenes innsats fortsatt vil lage et leseverdige SMH-nytt!

Nytt fra styret

Nytt år med ny giv

Ikke bare nytt fra styret, men også nytt styre denne gangen. Elisabeth Husem gikk av som mangeårig leder på årsmøtet, og nå er det Hilde Strømme som leder SMH. Varm takk til Elisabeth for fremragende ledelse! Nå ønsker vi Hilde velkommen. Styret er også blitt styrket med et mannlig medlem, en nesten unik begivenhet! Velkommen til Stig Nordnes fra Læresenteret på Ullevål, og til Monica Stolt Pedersen fra Sanderud sykehus. Alle som var på SMH-seminar på Hamar i 2002, husker nok Monica som en av arrangørene der. Stig er styremedlem, Monica vara, men i SMH styret har det liten betydning. Der deltar alle det de kan!

Også i SMH-nytt redaksjonen har det vært utskiftninger. Hilde Strømme og undertegnede er pensjonert, og for første gang i SMHs historie har SMH-nytt en landsdekkende redaksjon, ja egentlig en internasjonal siden Anita Haukvik deltar fra sin canariske utlendighet. Regina Kufner Lein i Bergen og Liv Vikan i Levanger sørger for god geografisk spredning. I Oslo er det nå to, Signe Romuld og Kari Austveg. Det blir spennende å følge med SMH-nytt fremover!

Siden det nå ikke er noen som er medlem av både styre og redaksjon, vil en representant for redaksjonen være observatør på styremøtene for å sikre god kommunikasjon.

Vi er godt i gang med et nytt år etter de store begivenheter i 2003 – europeisk workshop og 50-års jubileum!

SMIL

Portal for Skandinavisk Medisinsk Informasjon for Legfolk, <http://www.smil.uio.no/>, ble offisielt åpnet med brask og bram 29. januar, og nettstedet er svært godt besøkt. Det driftes fra UMH, og har redaksjon fra Sverige, Finland og Norge.

Seminar 2004 i Porsgrunn

I Telemark jobbes det intenst med å forberede SMH-seminaret 2004 i dagene 21-23.juni. Patricia Flor ved Høgskolen i Telemark er primus motor. Vi håper å se riktig

mange SMHere der! All informasjon om seminaret og påmelding finner du på seminarets hjemmeside: <http://www.hit.no/bib/smh/> - som selvsagt også har lenke fra SMHs hjemmeside under Møter og kurs. I Porsgrunn blir det også medlemsmøte med fokusgruppe-diskusjon om SMHs fremtid.

Kurs

Annen runde av Kirsten Larsens kurs "Hvordan skaper vi læring" ble holdt 12. januar, også det var fulltegnet. I forbindelse med årsmøtet ble det holdt to halvdags kurs i Svemed+. Med god deltagelse. Kurs i elektroniske tidsskrifter i forbindelse med seminaret i Porsgrunn blir neste. Og så er det mye opp til medlemmenes ønsker hva som blir fortsettelsen. Kom med innspill, så prøver styret å etterkomme ønskene. Kurs for medlemmer er et prioritert område i SMH.

Digitalt bibliotek for helsetjenesten

Det nye Kunnskapsenteret for helsetjenesten som er en sammenslåing av deler av SHdir, SMM og HELTEF arbeider med prosjektet "Digitalt bibliotek for helsetjenesten", med målgruppe primærhelsetjeneste og spesialisthelsetjeneste. SMH er med, foreløpig som "sparring partner". Et meget spennende prosjekt som vi håper kan forenkle hverdagen for medisinske bibliotek utenfor universitetssektoren gjennom konsortielisenser for elektroniske informasjonsressurser på regionale plan

Baltikum og St. Petersburg

Samarbeidet med Baltikum har 10-årsjubileum i 2004, og det markeres ved en tredje og foreløpig siste runde med etterutdanningskurs i Kaunas, Litauen 22 og 23 april. Denne siste gangen blir det mer workshop eller seminar enn kurs, med både norske og baltiske bidrag. De som har lyst til å bli nærmere kjent med Baltikum og våre kolleger der er hjertelig velkommen til å bli med til Kaunas og Vilnius i april. Ta kontakt med Elisabeth Husem for nærmere informasjon. Dette markerer avslutningen på samarbeidet i den form det har hatt. Nå utvides samarbeidet, med fokus på de medisinske bibliotekene i St. Petersburg og med deltagelse fra Norge og den nordisk-

baltiske organisasjonen NAMHI. St.Petersburg-prosjektet bygger på erfaringer fra Baltikum-prosjektet og baltiske kollegere er verdifulle medspillere, ikke minst når det gjelder språket!

Ressursbanken

Hjemmesiden vår inneholder nå veiledninger til 12 databaser til fri avbenyttelse for alle SMH-bibliotek. Foreløpig er det stort sett UMH, Ullevål og Aker som har bidratt, men vi tar gjerne med flere! Dette er et fint eksempel på deling og solidaritet, det gjør det mulig for små bibliotek med

liten bemanning å tilby sine brukere veiledninger. Bare husk at det er forfatter som skal krediteres dersom veiledningen brukes som den er.

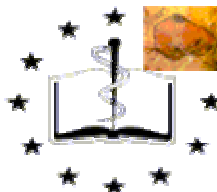
En god ting kan ikke sies for ofte: gå til hjemmesiden når det er noe du vil vite om SMH:

www.norskbibliotekforening.no/smh/

Du er selvsagt også velkommen til å ta kontakt med noen i styret!

Elisabeth Akre, nestleder

Vi minner om Spania

9th European Conference Of Medical And Health Libraries

Santander, September 20th-25th 2.004

<https://ibio.humv.es/biblioteca/eahil/>

"SMH - c'est moi!" - intervju med Elisabeth Husem

ved Signe Emilie Romuld og Kari Austveg, SMH-redaksjonen

Elisabeth Husem har vært leder for SMH fra 1990 og fram til årsmøtet nå i år. I tillegg til sitt engasjement i SMH har hun vært både visepresident og president i EAHIL. Fra nå av vil hun imidlertid være nesten "bare vanlig medlem" av SMH. Vi har intervjuet henne om hva hun har betydd for SMH, og hva SMH har betydd for henne.

Vi skulle gjerne tatt med Elisabeth på Theaterkafeen, for å ha litt kontinentale rammer rundt denne internasjonalt engasjerte damen. Men tiden og omstendighetene gjorde at intervjuet fant sted på et litt mindre fasjonabelt sted, nemlig biblioteket i Helsetilsynet. Det ble likevel en underholdende stund med en engasjert eks-leder, som vi sikkert kommer til å høre fra i årene framover også. Flere ganger underveis i intervjuet poengterte Elisabeth at det først og fremst er SMH som har gjort noe med henne og ikke omvendt. Arbeidet i SMHs styre har betydd utrolig mye for henne og gitt henne stor glede. Dette arbeidet er noe hun selv har vokst på. Riktignok innrømmer hun til slutt at jo da - hun har vel også betydd noe for SMH – men det er likevel SMH som har gjort henne til den hun er. Hun sier dette så ofte, og med så stor overbevisning, at vi tror henne.

Så hvordan begynte det hele - hvorfor og hvordan begynte du i SMH spør vi?

Det var nok Turid Tharaldsen som fikk meg med til å begynne med, og jeg lærte utrolig mye av henne. Jeg kom hjem til Norge fra Elfenbenskysten - i 1977 - og begynte på biblioteket ved Farmakologisk institutt i november 1979. På et SMH-møte i 1982 ble jeg invitert til å fortelle fra min jobb som medisinsk bibliotekar i Abidjan, og etter det ble SMH mitt faste tilholdssted!

Hva har betydd mest for deg av arbeidet med SMH?

Alt med SMH har vært viktig for meg, men Baltikum-samarbeidet og SMHs internasjonale engasjement har hatt en stor plass. Og selve styrearbeidet har vært spennende og utfordrende, og jeg vil understreke at jeg aldri har stått alene. Tvert imot: jeg har vært avhengig av samspillet med andre, og fått fantastisk støtte av flinke mennesker. Og jeg må få lov å fremheve Elisabeth

Akre. Hennes grundighet og hennes tålmodighet, og ikke minst hennes gode formuleringsevner, har vært av uvurderlig betydning for meg. Medlemmene har stått i fokus - menneskene er viktige – og jeg har lært mange interessante og fine mennesker å kjenne. Og det har gitt meg nær kontakt med fagmiljøet.

Er du et "organisasjonsmenneske"?

Nei, ikke av natur. Bare "SMH-organisasjonsmenneske". SMH har formet meg, like mye som jeg har formet SMH.

SMH har gjennomgått en sterk vekst i din tid som leder. Hva tror du hovedgrunnene for denne veksten har vært?

Vi har alltid vært bevisste på å synliggjøre oss og markere oss. Vi har vært ute i verden - tenk bare på engasjementet i EAHIL og de to konferansene vi har hatt i Oslo, i 1994 og i 2003. Hver gang vi har skrevet artikler og vært pådrivere, - da har vi alltid passet på å nevne SMHs navn, slik at vi har vært synlige som forening. Og så har vi alltid vært *engasjerte*. Jeg tror SMH har vært, og er, et hyggelig sted å være for medlemmene våre, spesielt for alle dem som arbeider alene. Det har vært mange kreative mennesker både i styret og blant medlemmene. Medlemmene har i stor grad sluttet opp om SMHs kurstilbud. Men jeg tror at i tillegg til faglig kompetanseoppbygging for den enkelte så er nettverksbyggingen av stor betydning. "Dugnadsånden" har vært mer fremtredende enn "næringslivsånden". Medlemmene har alltid vært villige til å gjøre en innsats for de andre medlemmene, ikke minst i kurssammenheng.

Hva annet kunne du blitt enn bibliotekar?

Tja, jeg hadde jo lyst til å studere, var interessert i litteratur og språk. Bibliotekarutdanning ble ansett som en grei utdanning for en kvinne den gangen. Men jeg må jo si at jeg har hatt en rik yrkeskarriere og har

hatt det bra alle de stedene jeg har vært, med stor grad av frihet. Jeg har nesten alltid vært alenebibliotekar, og har ikke hatt noe imot å gjøre alt fra kopiering til å arbeide med de store spørsmål.

Var du internasjonal fra begynnelsen - du reiste jo til Frankrike som au pair i ungdommen - eller var det noe du ble etter hvert?

Det er visst noe jeg alltid har vært. Det første året i Frankrike var jeg først og fremst sammen med amerikanske studenter, så da jeg kom hjem, snakket jeg *amerikansk*. Da fant jeg ut at jeg måtte reise til Frankrike igjen, for å lære *fransk*. Og så tok jeg bibliotekskolen der, og så traff jeg mannen min, og så fikk jeg jobb i Unesco, og så dro vi til Abidjan på Elfenbenskysten hvor vi ble i 8 år.

Samarbeidet østover, først med Baltikum og senere St. Petersburg - hvordan kom det i gang?

Jeg fikk besøk en dag på biblioteket av en norsk kollega sammen med en medisinsk bibliotekar fra Litauen, og det ble bl.a. spørsmål om artikkelkopier. Dette var i 1993, og i 1994 ble et offisielt samarbeid etablert i forbindelse med EAHIL-konferansen i Oslo hvor vi for første gang fikk med mange deltakere fra Baltikum. Konferansen fikk et overskudd som gikk til opprettelsen av EAHIL-Oslo-fondet som i stor grad har vært brukt til å få deltakere fra Baltikum med på konferanser og kurs helt fram til i dag.

Det er jo ofte tilfeldigheter som gjør at man "snubler" borti saker som man så blir interessert og engasjert i. Det er alltid spennende hva som kan skje rundt neste hjørne. Andre i styret er kanskje mer jordnære enn meg.

Jeg fikk forresten til et samarbeid mellom franske og norske psykiatere en gang – også det ved en tilfeldighet, hvis man kan si det sånn. Det varte i noen år og resulterte i flere gjensidige besøk.

Hvordan vil du savne SMH, og hvordan ser du for deg SMH i fremtiden?

SMH har for meg vært nesten som familie, i hvert fall har den vært en "livsstil". Jeg har hatt frihet til å være SMH på heltid, og jeg har hatt stor glede av SMH. Jeg vil savne det jevnlike samværet med styret, og jeg

vil sikkert også savne ikke lenger å kunne trekke i tråder og få være med å bestemme kursen.

Jeg vet ikke om det nye styret vil prioritere de samme sakene som da jeg var leder, et hvert nytt styre må få velge sin egen kurs, men uansett vil SMH alltid være preget av nettverkbygging og faglig utvikling. Hilde sitter i EAHIL-rådet, så jeg vil tro at det internasjonale samarbeidet føres videre. Jeg tror ikke jeg vil si for mye om dette, for jeg ønsker ikke å bli noen syvende mor i huset. Men det er rart å gi slipp, det er det, og det har ikke helt gått opp for meg ennå. Men jeg har den største tiltro til det nye styret og vet de vil klare seg bra.

Det som gledet meg mest ved avskjeden på SMHs årsmøte nå i mars var forresten å bli utnevnt til æresmedlem av SMH. Det var en stor overraskelse og rørte meg utrolig.

Nå når du ikke lenger er leder, og heller ikke vil sitte i styret - hva skal du gjøre fremover?

Jeg sitter fremdeles i Baltikum-komiteén hvor jeg håper å få sitte ut 2005. Jeg har også mange andre interesser, f.eks. vil jeg lære meg italiensk og mer om renessansen, for å nevne noe.

Og så kan jeg kanskje bli "ordentlig bibliotekar". Katalogisere og sånt. Legge tidskrifter inn i BIBSYS... Dette kommer mer som en mumling mot bordplaten – og vi er slett ikke sikker på Elisabeth selv er så overbevist om at dette blir noe av.

Avslutningsvis...

Man kan si mye om Elisabeths engasjement og hennes evne til å gripe fatt i saker og få ting gjort. Det som likevel slår oss flere ganger under intervjuet er at det for Elisabeth i stor grad handler om møtet med mennesker, - det er det som setter henne i gang og gjør henne engasjert. Det aner oss at hun ikke vil legge årene helt inn, men bl.a. bidra i SMHs nye samarbeid med St. Petersburg. Vi ønsker Elisabeth lykke til – både med dette arbeidet – og alt det andre hun sikkert vil finne på å engasjere seg i. Hun må dessuten leve opp til sin nye rolle som SMHs første, og foreløpig eneste, aktive æresmedlem! Vi føler oss temmelig sikre på at hun vil bekle også denne rollen på en strålende måte!

Nytt SMH-prosjekt i St. Petersburg

Studietur 15.-19. Oktober 2003

Av Elisabeth Husem og Elisabeth Akre

I april avsluttes SMHs tiårige samarbeid med Baltikum og Litauen i den formen det har hatt til nå. Et utvidet samarbeid hvor også St.Petersburg er med, føres videre. SMH arbeider nå med et videreutdannings- og utviklingsprosjekt for medisinske bibliotek i St.Petersburg, sammen med den nordisk-baltiske organisasjonen NAMHI og Task Force for Communicable Diseases in the Baltic Sea Region (www.baltichealth.org).

Studietur

I oktober 2003 var en gruppe fra Norge, Sverige og Litauen i St.Petersburg for å kartlegge situasjonen der og etablere kontakt. Fra Norge reiste Arne Jakobsson fra UMH og Hilde Strømme, Elisabeth Husem og Elisabeth Akre fra SMH. Eva Alopæus fra Sverige og Meile Kretaviciene fra Kaunas, Litauen representerte NAMHI.

Hensikten med turen var å besøke de medisinske bibliotekene i St. Petersburg for å bli kjent med de nye samarbeidspartnerne, kartlegge den nåværende situasjonen for bibliotekene og bli enige om en prosjektplan.

Inntrykk fra turen

Vi ble meget godt mottatt av våre kolleger og partnere i St Petersburg. Biblioteket ved Medical Academy of Postgraduate Studies (MAPS) er vår hovedsamarbeidspartner, og Elena og Larissa som tidligere har vært på SMHs kurs i Kaunas og som var i Oslo i juni 2003, var sammen med oss mesteparten av tiden. Deres engelsk var blitt litt bedre siden sist! Men ellers er engelskkunnskapene generelt sett dårlige, så MAPS hadde skaffet en tolk som fulgte oss hele tiden. MAPS International Studies Department er vår partner i administrasjonen av vårt samarbeidsprosjekt, og de hadde ansvaret for opplegget i St Petersburg. De hadde laget et innholdsrikt program med så vel faglig som kulturelt innhold. Vi møtte ledere fra andre medisinske bibliotek på universiteter, sykehus og forskningsinstitutter og besøkte tre av bibliotekene i tillegg til biblioteket ved MAPS.

St.Petersburg er en utrolig flott by med mange fantastiske vakre og nyrestaurerte praktbygninger. Kontrasten ble stor til de

nedslitte og ikke helt moderne bibliotek vi så. Men de var stolte over å holde til i historiske bygninger, og enda mer stolte over sine store og sjeldne samlinger av gamle og verdifulle bøker. De viste gjerne frem sine "old and rare books"!

Vi har lært at det kan være til dels store kulturforskjeller mellom Norden og Russland, og det er om å gjøre å trå varsomt. Våre baltiske kolleger kjenner både kulturen og språket og kan være oss til stor hjelp videre. Prosjektet i St.Petersburg bygger på de erfaringene vi har gjort så langt i Baltikum og på aktiv deltagelse fra våre baltiske kolleger.

Når vi i begynnelsen av juni starter opp vårt første kursopplegg, Transfer of Knowledge IV, vil det være med kursledere både fra Norden og Litauen.

MAPS har sendt oss en artikkel hvor de presenterer historien til biblioteket sitt. Den kan du lese på i dette nummer av SMH-Nytt.

Mer informasjon og bilder fra besøket finner du på vår hjemmeside for St. Petersburg-samarbeidet:

http://www.norskbibliotekforening.no/smh/smh_balt/activities/spbcoop.html

The Fundamental Library of the Medical Academy of Postgraduate Education in St. Petersburg

I denne artikkelen presenterer the Medical Academy of Postgraduate Education (MAPS) i St.Petersburg selv sitt bibliotek. Lenke til MAPS hjemmeside finner du på SMHs hjemmeside www.norskbibliotekforening.no/smh/ under knappen Norden-Baltikum

The early history

Like the Academy itself, the library has a splendid history which starts in 1886, when the institute received its first periodicals on medicine in Russian, German and French.

Bought in 1891, the library of the late professor E.E. Eichwald, full of various samples of medical and natural science editions and containing 6264 titles and 11190 volumes, became the base of the library. Later the fund increased thanks to the bequeathed to its libraries of such professors as Donberg, Shapiro, Mochutkovsky, Sklifokovsky, doctors Lederle, Rulman, Frey.

The book fund was growing slowly, it widened mainly due to personal contributions while the rarely allotted scanty means was spent on buying periodicals. There weren't any special assignments.

At that time the library was purely scientific and attended to the needs of those research assistants of the institute who supported the library with their optional contributions deducted monthly from their salaries.

Development

Gradually the library began to change its "style" of work. It already supplied literature, with educational purposes, for not only research officers of the establishment but students as well. For the service improvement the department libraries were opened at the departments, they still exist and function.

The library has entered the Association of Medical Libraries. Now it does not only attend to its readers or enriches its funds but also participates in the scientific activities of the institute.

Opening a reading hall was another step of improvement. Later a fiction section was opened, based on an independently functioning library of the local committee.

Gradually the library board renewed its activity. At the same time a lot of scientific and bibliographic work has been done.

Our library is connected with the names of professors Eichwald, Afanasyev, Blumenau, Brunstein, Vigdorichik, Davidenkov, Kashkin and many other scientific figures of our Academy. Many generations of physicians acquired their profession through textbooks and manuals created by these men of science.

Our library was located in the premises of the church till the very beginning of 1998. Now it's on Zanevsky Prospect in the MAPS administrative building. The area of 800 m² is occupied by a specially equipped reading hall, library exchange system, catalogues, information and bibliographical department, inter library exchange system, acquisition, scientific handling and book depository department halls.

The library attends to professorial-magistral staff, post-graduates, attending physicians, student physicians, practicing physicians of the city, students of medical universities.

The social role of the libraries still remains significant, consequently the quality of fund acquisition through the systems of library book supply is very important. One of the most promising tendencies here is contacting publishing houses directly.

At the present moment we are mastering and introducing new information technologies and creating an electronic catalogue. Working place automation measures are being undertaken. But to

Academy sub-units the information about us, inquired after by our officials, traditionally come on paper.

The library aims at fulfilling the tasks set in front of the Academy. The main objective is to attend the educational process and to assist in the research work held by the Academy.

Offentlig granskning av tidsskriftpriser

Av Hilde Strømme, Medisinsk bibliotek, Ullevål universitetssykehus

I januarnummeret av Information World Review kan vi lese at en komité i underhuset i det britiske parlament skal granske tidsskriftutgiveres prispolitikk.

Komiteen vil granske utgiverens prispolitikk, særlig store pakkeløsninger og betydningen av "open access". Den vil komme med anbefalinger til tiltak som kan sikre bedre konkurranse i markedet.

Granskningen vil sannsynligvis føre til store konsekvenser for de største forlagene som Elsevier, Springer, Wiley og Wolters Kluwer. En mulig utgang kan bli at det offentlige støtter "open access"-prosjekter som BioMed Central og The Public Library of Science.

Komiteens leder, Dr. Ian Gibson, lover at de vil stille vanskelige spørsmål til utgivere, bibliotek og offentlige myndigheter. Han sier videre at "Journals are at the heart of the scientific process". Forskere, lærere og studenter må få enkel tilgang til

vitenskapelige publikasjoner til en rimelig pris.

Som kjent, sa det amerikanske Cornell University i protest opp en stor del av sine Elsevier-tidsskrifter like før jul i 2003. Hos Cornell utgjorde Elsevier-tidsskrifter 2 % av samlingen, mens mer enn 20 % av tidsskriftutgiftene gikk til å betale for disse Elsevier-tidsskriftene. Flere andre amerikanske universiteter har gjort det samme som Cornell.

I følge en rapport fra the Association of Research Libraries har tidsskriftprisene i løpet av de siste 15 årene økt med 215 %. I denne perioden har de ressursene bibliotekene har brukt til tidsskrifter økt med 210 %, mens antallet abonnement har gått ned med 5 %.

Swets Information Services

SWETS

your source of service

Swets Information Services er din samarbeidspartner for anskaffelse, tilgang til og administrasjon av den informasjonen du trenger.

Elektronisk tilgang til informasjon er en suksessfaktor for mange bedrifter og institusjoner. Våre fremtidsrettede og profesjonelle løsninger for informasjonshåndtering sikrer deg effektiv tilgang, oversikt og kontroll over dine elektroniske informasjonskilder. SwetsWise Online Content gir deg tilgang til mer enn 8.000 tidsskrifter fra ledende utgivere, og tilbyr verdifulle tjenester som varsling av innholdsfortegnelser, faste søkeprofiler, artikkelkjøp og enkel tilgang til lisensinformasjon. Vår Konsortia- og 'multi-site' service omfatter planlegging, forhandling med utgivere, administrasjon av tilganger og trening av dine brukere. For full kontroll og oversikt besøk oss på www.swets.com

Informasjonskompetanse og kunsten å skrive for nettet

Rikshospitalet, 4. februar 2004

Av Regina Kufner Lein, Universitetsbiblioteket i Bergen og Patricia Flor, Høgskolen i Telemark

Representanter fra utdanningsmiljøene i Norge som holder på, eller har planer om å lage en webveiledning i informasjonskompetanse var samlet til et dagsseminar på Rikshospitalet onsdag 4. februar 2004. Initiativtakerne til seminaret var prosjektgruppen ved Høgskolen i Telemark (HIT) og Høgskolen Stord/Haugesund (HSH) i samarbeid med VIKO-prosjektet ved Universitetsbiblioteket i Trondheim (UBIT). Prosjektgruppen ved Universitetsbiblioteket i Bergen (UBB) og interesserte fra Universitetsbiblioteket i Oslo (UBO og UMH) var også invitert, samt ABM-utvikling. Målet med seminaret var å utveksle informasjon og erfaring om de tre prosjektene som er i gang, og å øke kompetanse i skriving for web.

Hva er informasjonskompetanse?

Begrepet "informasjonskompetanse" tolkes på mange måter. Det brukes som erstatning for en eller flere uttrykk, bl.a. bibliotekferdigheter, informasjonsferdigheter og IT-kompetanse. Men den mest autorative beskrivelsen av begrepet er laget av American Library Association:

Erkjennelsen at du har et informasjonsbehov, evnen til å vite når og hva slags informasjon som trengs, og kunnskapen om hvordan du finner, evaluerer og bruker informasjon av alle slag på en effektiv måte. (ALA 1989).

The Association of College and Research Libraries (ACRL) har utviklet standarden til ALA i forhold til studenter (ACRL 2000).

Webveiledninger i informasjonskompetanse

Flere utdanningsmiljøer i Norge ser behov for en webveiledning i informasjonskompetanse som et frittstående hjelpemiddel for sine studenter eller som et supplement til bibliotekets undervisning. Tre prosjekter er i gang:

- Høgskolen i Telemark og Høgskolen Stord/Haugesund - samarbeidsprosjektet VINK
- Universitetsbiblioteket i Trondheim (UBIT) - VIKO-prosjektet
- Universitetsbiblioteket i Bergen (UBB) – Norsk SWIM

De to førstnevnte prosjektene har fått prosjektmidler fra ABM-utvikling. Alle har som mål å legge webveiledningen ut på WWW slik at den er fritt tilgjengelig.

Seminaret

Status for de tre prosjektene ble presentert på første del av seminaret. Den andre delen var viet et lite kurs i hvordan skrive for web v/høgskolelektor Aage Rognsaa, Norges informasjonsteknologiske høgskole.

VIKO-prosjektet

Universitetsbibliotekar Sigvor Kvale, UBIT presenterte VIKO-prosjektet. Matri-segruppen for brukeropplæring ved UBIT tok initiativet til prosjektet på bakgrunn i en studiereise om brukerundervisning som Sigvor foretok i USA i 2001 (Kvale, 2001). UBIT ser et klart behov for økt informasjonskompetanse blant studenter og ansatte ved NTNU.

Etter et forprosjekt i 2002, kom prosjektet i gang i mai 2003. Målet er å ha webversjonen av veiledningen ferdig til oktober 2004. En versjon til bruk i NTNUs elektroniske læringsmiljø, *It's learning* skal være ferdig høsten 2004. Demoversjonen er allerede tilgjengelig på

<http://www.ub.ntnu.no/viko/>

Sigvor presiserte at veiledningen er langt fra ferdig og kommer til å se annerledes ut enn demoversjonen.

Som grunnlag har UBIT valgt å bruke en amerikansk webveiledning som heter Merlin <http://www.library.umass.edu/merlin/>. Merlin er mye brukt på universiteter i USA.

Den pedagogiske plattformen til VIKO:

- Bygger på informasjonskompetanse
- Fokuserer på problemløsning
- Bruker interaktive oppgaver og tester

Kontaktpersoner:

Sigvor Kvale sigvor.kvale@ub.ntnu.no

Karen J. Buset karen.buset@ub.ntnu.no

Knut Petersen knut.petersen@ub.ntnu.no

Råd & VINK: samarbeidsprosjektet HIT/HSB

Prosjektet ble presentert av Patricia Flor, HIT og Jørn Hjørungnes, HSB. Utgangspunktet er et ønske om å forbedre bibliotekets undervisning til studenter. Samarbeidet kom i gang som et resultat av en diskusjon på meillisten til hovedbibliotekarene ved høgskolene. Høgskolen i Sogn og Fjordane og Høgskolen i Nesna viste også sin interesse og deltar i referansegruppen.

Målet er å lage en interaktiv web-basert veiledning som skal være et ledd i å øke informasjonskompetanse blant studenter. Veiledningene skal kunne benyttes i en prosessorientert brukerundervisning. Samtidig skal den være selvinstruerende slik at studenter kan lære på eget valgt tidspunkt og i eget tempo.

Prosjektet har en tidsramme på ett år fra oktober 2003 til oktober 2004. I første fasen av prosjektet er det foretatt litteraturstudier i læringsteorier, voksenpedagogikk, informasjonskompetanse, webundervisning og webdesign. Det er også foretatt en vurdering av eksisterende webveiledninger.

Konklusjonen er at veiledningen må bygge på en pedagogisk modell som setter studenten i fokus og som stimulerer til aktiv deltaking, problemløsning og refleksjon. Det er behov for både en prosessorientert og en oppgaveorientert tilnærming. Gjennomgangen av eksisterende webveiledninger viser et skille mellom SWIM og de øvrige veiledningene. SWIM er svært prosessorientert og tar utgangspunkt i studentens situasjon. Den er basert på Kuhlthaus Information Search Process (ISP). De øvrige veiledningene har stort sett en oppgaveorientert tilnærming.

Prosjektet satser på å lage en veiledning som både er prosessorientert og oppgave-

orientert. Den baseres på Kuhlthaus ISP (Kuhlthau 1993), eventuelt supplert av andre modeller i informasjonskompetanse. SWIM er forbilde her. Den skal også kunne brukes som et oppslagsverk. Her vil elementer fra de øvrige veiledningene være inspirasjonskilden.

Flere opplysninger finnes på prosjektets webside <http://www.hit.no/bib/webveil/>

Informasjonskompetanse ved Universitetsbiblioteket i Bergen

Universitetsbibliotekar Therese Skagen presenterte prosjektet "Undervisningsopplegg i informasjonskompetanse" som er et av 3 deler i prosjektet "Læringscenter 2003" ved Universitetsbiblioteket i Bergen. UBB ser det som en viktig oppgave å tilby et undervisningsopplegg i informasjonskompetanse for å møte de økende krav til prosjektoppgaver og mappevurdering hos lavere grad studenter.

Opplegget skal være web- og modulbasert, og skal kunne brukes i undervisningen av alle UB-avdelinger. Kurset tenkes brukt i en undervisningssituasjon med lærer, men kan også brukes av for eksempel fjernstudenter på egen hånd. Det skal være integrerbart i universitetets øvrige fagkurs, som for eksempel metodekurs og skrivekurs.

Prosjektet startet i midten av august 2003 og skal være avsluttet 1. mai 2004. Gruppen ønsker et opplegg på norsk med utskriftsversjoner til hver modul. På sikt skal det også tilbys en engelsk versjon.

Det danske SWIM som er utviklet ved Universitetsbiblioteket i Aalborg ble valgt som utgangspunkt for et undervisningsopplegg ved UBB. Fem moduler tar for seg grunnleggende ferdigheter i å skrive en prosjektoppgave. Modulene er basert på Kuhlthaus pedagogikk og inneholder bilder, film og lyd. Teksten i modulene ble oversatt til norsk, men danske stemmer måtte beholdes. I en fortsettelse av prosjektet ønsker gruppen å legge til norske stemmer.

I tillegg til de oversatte SWIM-modulene lages egne moduler som kildekritikk og siteringsteknikk. Her tas det utgangspunkt i Lunds informationskompetens.

I tiden fremover skal en demoversjon testes

av en gruppe studenter, det skal innarbeides endringer, lages veiledning for undervisere, og det skal markedsføres internt på Universitetsbiblioteket og ved Universitetet.

Mer informasjon finnes på prosjektets web-side:

<http://www.ub.uib.no/prosj/LS2003/IK.htm>

Kunsten å skrive for nettet

Man leser annerledes på nettet enn på papir. Man leser egentlig ikke, man skummer. Om man ikke finner relevant informasjon på en nettside på mellom 7 og 10 sekunder forlater man nettsiden! Høgskolelektor Aage Rognsaa ved Norges informasjonsteknologiske høgskole hadde mange gode tips for nettskriving.

Mottakeranalysen er viktig. Still spørsmål som

- Hvem er mottakeren?
- Hvem lager vi denne siden for?
- Hvilken bakgrunnskunnskap har de?
- Hvilke datakunnskap har de?
- Hvilke forventninger har de?
(Her står nytteaspekt sentralt!)

Organisering av innholdet: Vurder forskjellen mellom papir- og nett-tekster. Papirtekster leses lineært, nett-tekster i hopp og sprang. Vurder rekkefølgen av emnene i menyen. Vurder rekkefølgen av avsnittene i hvert emne. Tenk mer journalistisk: ta det viktigste først, innledningen kan komme senere. Sjekk avisenes nettutgaver og lær deg noen av knepene. En god overskrift får leseren på kroken. Legg merke til at overskriften godt kan være en fullstendig setning. Gjenta hovedpoenget i første avsnitt selv om det står i overskriften.

Leseradferd på nettet er som følger:

- Folk leser 30 % langsommere enn papirtekst
- Folk leser overskrifter før bilder
- Folk liker ikke å skrolle
- Folk leser sidene i tilfeldig rekkefølge

Derfor er det viktig at informasjonen er kort, klar og at man raskt får oversikten. Gå rett på sak. Porsjoner informasjonen, det vil si bryt opp innholdet i atskilte emner, moduler og enheter. La hver porsjon utgjøre én skjermesides lengde. Skriv korte avsnitt (3-5 setninger, 3-5 linjer), og la hvert avsnitt bare inneholde én hovedtanke. Skriv enkle setninger, velg korte fremfor lange ord. Unngå passiv verbform, bruk du-form. Bruk punktlistor med maksimalt 7 punkter (± 2). Bruk mellomtitler, uthev nøkkelord og setninger med fet type eller farge.

I grupper på 4-5 personer gikk vi så gjennom en webside og prøvde å forbedre den ved hjelp av de ovennevnte tipsene. Det var en veldig nyttig oppgave, spesielt siden websiden var en av våre fra UBB.

Litteratur

American Library Association Presidential Committee on Information Literacy. Final report. Chicago : ALA, 1989.

Association of College and Research Libraries. Information literacy competency standards for higher education. Chicago : ACRL, 2000.

<http://www.ala.org/Content/NavigationMenu/ACRL/Standards and Guidelines/standards.pdf>

Kuhlthau, Carol Collier. Seeking meaning : a process approach to library and information services. Norwood, N.J.: Ablex, 1993.

Kvale, Sigvor. Fra kunnskapsvoktere til formidlere av informasjonskompetanse: rapport fra et prosjekt om brukerundervisning ved et universitetsbibliotek i USA. Trondheim: Universitetsbiblioteket i Trondheim, 2001. (Til opplysning nr 6)
http://www.ub.ntnu.no/ess/til_opplysning/to_nr6.php

SWIM-prosjektet:

<http://www.aub.auc.dk/swim/>

”Bestill en bibliotekar” – erfaringer ett år etter innføringen av tjenesten i UMH

Av avdelingsbibliotekar Kari Austveg, UBO. Bibliotek for medisin og helsefag

For ett år siden innførte Bibliotek for medisin og helsefag en tjeneste som vi har kalt ”Bestill en bibliotekar”, etter mønster av diverse andre bibliotek.

Hva, hvem, hvorfor og hvordan

Definisjon, innføring og organisering av tjenesten er beskrevet av Anette Munthe i SMH-nytt nr. 1, 2003, og kan kort oppsummeres slik:

”Bestill en bibliotekar” er et tilbud til våre primærbrukere som har behov for bibliotekfaglig hjelp til å søke i en eller flere av de databaser vi har tilgang til, vanligvis innenfor et begrenset emne eller prosjekt. Tjenesten er altså *individuell*: det er i utgangspunktet én bruker og en bibliotekar ved utøvelsen av denne tjenesten. (Unntak til denne regelen er når flere enn én person deler et prosjekt eller en oppgave.) Normalt settes det av én time, men brukeren kan gjerne bestille flere timer ved senere anledninger.

UMH's primærbrukere, som ”bestill en bibliotekar”-tjenesten er et tilbud til, er først og fremst Rikshospitalets ansatte, ansatte på universitetet, og studenter innen medisin og helsefag.

Vi er for tiden seks bibliotekarer som fordeles ”bestill en bibliotekar”-oppdragene mellom oss. Det er opp til brukeren å velge et tidsrom som passer vedkommende, og vi benytter gruppekalender i Lotus Notes som hjelpemiddel til å holde oversikt over hvilke bibliotekarer som er tilgjengelige.

Veiledningen foregår vanligvis i et ”multifunksjonelt” rom med to pc'er bak i biblioteket, som reserveres for den bestilte timen. Brukeren har mulighet til å velge å få utført tjenesten på sitt eget kontor, men dette har nesten aldri vært et ønske.

Vi reklamerer for tjenesten i alle sammenhenger, f.eks. på kurs, i skranken, på ”markedsføringsbesøk” på avdelinger og institutter, og selvfølgelig på våre hjemmesider hvor vi også har et bestillingsskjema.

Erfaringer

Tallene viser at vi i løpet av det første året hadde 56 personer som benyttet seg av tje-

nesten. Den største gruppen var sykepleiere, til sammen 29 personer. 6 var stipendiat, 5 leger, 3 studenter og 13 ”andre” (bl.a. fysioterapeuter og radiografer). Antallet brukere holdt seg jevnt gjennom året. Tjenesten er ennå ikke formelt evaluert, men mange og gode tilbakemeldinger fra brukere tyder på at den dekker et behov, og at den oppfattes som god hjelp i en for mange vanskelig materie.

”Bestill en bibliotekar”-tjenesten fungerer som et supplement til det tradisjonelle referansesarbeidet i skranken, og vi mener at både brukerne og vi bibliotekarer har store fordeler av å kanalisere denne typen referansetjeneste til avtalt tid og sted. Siden vi oppfordrer brukeren til å melde hvilket emne eller base vedkommende er interessert i på forhånd, møter brukeren en forbedret bibliotekar, som gir ham/henne sin fulle oppmerksomhet.

Innføringen av tjenesten har også betydd en viss rasjonalisering av våre referansetjenester. UMH er et travelt bibliotek med opptil 5-600 besøkende pr. dag, og med tilsvarende høy beredskap i skranken. ”Tilfeldig besøkende” brukere med krevende søkebehov kan oppleve å få hjelp av en bibliotekar som stadig må holde et øye med skranken og andre brukere, og innføringen av ”bestill en bibliotekar”-tjenesten har bidratt til at vi har kunnet redusere veiledningsbemanningen i skranken noe.

For oss bibliotekarer som tar del i tjenesten har ordningen ført til en kompetanseheving: både forberedelsene til ”bestill en bibliotekar”-timene og det intensive samarbeidet med brukeren gir oss en stadig bedre kunnskap og forståelse både for databasesøking og kundebehandling.

Og så er det en veldig morsom måte å jobbe på. Dette arbeidet befinner seg ”i kjernten” av en referansebibliotekars arbeid og erfaring, og ettersom to veiledningsøkter aldri er like, er dette blitt både en krevende og inspirerende del av vår jobb.

Lansering av SMIL – Skandinavisk Medisinsk Informasjon for Legfolk

I anledning offentlig lanseringen av SMIL i Norge, ble det sendt ut pressemelding og invitert til pressekonferanse på Rikshospitalet den 29. januar. På lanseringen var bibliotekarene i flertall – men det var en fin markering av dagen med fingermat og sprudlevann.

Pressemeldingen som ble sendt ut til et stort antall tidsskrifter og interesseorganisasjoner hadde likevel sin virkning for markedsføringen. Anette Munthe ble intervjuet av bl.a. NRK Norgesglasset og P 24, og svært mange nettsteder hadde oppslag om SMIL, som for eksempel Den norske legeforeningen, Dagbladets nettutgave og en rekke andre bibliotek- og helsefaglige nettsider.

På lanseringsdagen hadde SMIL nesten 20 000 besøkende, et overveldende høyt tall som overgitt SMIL-medarbeidernes forventninger. Etter den tid har bruken stabilisert seg på et gjennomsnitt på 1500 besøkende daglig. Fra 1. januar i år – og frem til midten av mars, hadde SMIL til sammen over 100 000 besøkende

URL: <http://smil.uio.no/>

SMIL – Skandinavisk medisinsk informasjon for legfolk

Av Anette Munthe, UBO. Bibliotek for medisin og helsefag og Stig-Erik Nordnes, Ullevål universitetssykehus, Læresenteret

I januar ble nettportalen SMIL åpnet. Portalen inneholder en samling kvalitetsvurderte nettsider om sykdommer og deres behandling. Alle nettsidene er på et av de skandinaviske språkene: norsk, svensk eller dansk. SMILs målgruppe er pasienter, pårørende og en interessert allmennhet. Den vil være et godt hjelpemiddel for bibliotekarer og andre som jobber med formidling av informasjon til disse målgruppene.

Bakgrunnen for prosjektet

I Norden og internasjonalt gjøres det mye for å styrke pasientens stilling i helsevesenet. En del av dette arbeidet går ut på å finne nye metoder for å øke pasientenes kunnskaper om helse og sykdom. Ny teknologi har på mange måter forenklet tilgangen til informasjon, noe som gjør at den informasjonen som produseres er tilgjengelig på en helt annen måte enn tidligere. Internett er en rask og effektiv kanal for spredning av informasjon om helse og sykdom. I dag inneholder nettstedene til pasientforeninger, brukerorganisasjoner, myndigheter, sykehus, sentre og andre institusjoner mye informasjon til allmennheten. I tillegg finnes det informasjon fra kommersielle foretak og privatpersoner. Nettstedene er mange og av skiftende kvalitet. Den anglosaksiske verden har kommet langt når det gjelder informasjon om helse og sykdom på Internet. Informasjon på engelsk er anvendelig i mange sammenhenger, men vår erfaring viser at de fleste foretrekker informasjon på sitt eget, evt. et annet skandinavisk språk.

Hva skal SMIL være – og for hvem?

Ambisjonen for arbeidet med SMIL har vært å samordne et kvalitetsutvalg av den pasientinformasjonen som finnes på Internet. Fordelen er at vi unngår dobbeltarbeid, samtidig som vi gjør informasjonen lett tilgjengelig. Et flerspråklig emneordssystem sørger for gjenfinning av informasjon på alle de skandinaviske språkene, ikke bare det språket man søker på selv. Tanken er at om det ikke finnes informasjon om et emne på det ene språket, så finnes det kanskje på et av de andre språkene.

Målgruppen for SMIL er i første rekke pa-

sienter, pårørende og en interessert allmennhet, men også helsepersonell, bibliotekpersonell og andre som jobber med formidling av informasjon er en viktig målgruppe.

Historien og samarbeidet

Prosjektet kom i gang på initiativ fra Eva Alopæus, som den gang satt i styret for Sveriges allmänna biblioteksforenings vårdbibliotekskommitté, og Elisabeth Hussem, leder av Spesialgruppen for medisin og helsefag i Norsk biblioteksforening. Sommeren 2000 utarbeidet Eva Alopæus en prosjektplan og søkte om økonomiske bidrag fra en rekke instanser. Svensk biblioteksforening bidro med et starttilskudd på 50 000 SEK, og sommeren 2001 ble det etablert en prosjektgruppe bestående av bibliotekarer og sykepleiere fra Sverige og Norge. Senere fikk prosjektet tildelt 3.280 Euro i prosjektmidler fra NORDINFO. I 2002 ble prosjektgruppen supplert med en representant fra Finland.

I løpet av det første året hadde prosjektgruppen to møter der bl.a. kvalitetskriterier, portalens innhold og krav til teknisk løsning ble diskutert. Arbeidet med informasjonssinnhenting og kvalitetsvurdering kom raskt i gang, men det tok tid å finne en tilfredsstillende teknisk løsning. Programmet som ble valgt er utarbeidet av firmaet Lincom AS og har vist seg å være fleksibelt og brukervennlig. Selve registreringen er enkel. Det som tar tid er vurdering og systematisering (indeksering) av nettsidene som skal registreres.

De tildelte prosjektmidlene har gjort det mulig for SMIL-medarbeiderne å møtes en til to ganger pr år for diskusjon, opplæring

og ikke minst for å knytte personlige kontakter.

Samarbeidet utover dette har i all hovedsak foregått via e-post, og i noen grad via telefon. Prosjektet har to koordinatorene; en for Norge og en for Sverige/Finland. Koordinatorene er ikke involvert i registreringen i SMIL, men har ansvaret for å administrere og koordinere arbeidet. Innen hvert land har de øvrige medarbeiderne fordelt ansvaret for de ulike sykdomskategoriene mellom seg. Oversikt over ansvarsfordelingen er lagt ut på en nettside, slik at det er lett å se hvem som kan kontaktes ved behov for diskusjon om et emne. På den måten er det opprettet samarbeidslinjer både innen de enkelte land og på tvers av landegrensene. For å sikre en mest mulig enhetlig bruk av emneord, fungerer en av medarbeiderne som indekseringsansvarlig. Alle nye registreringer må godkjennes av denne personen før de kan gjøres tilgjengelige for publikum.

Samarbeidet på tvers av profesjonene har vært en styrke for prosjektet. De tre (svenske) sykepleierne i prosjektet, som alle jobber direkte med pasientinformasjon, har tilført prosjektet verdifull kompetanse, spesielt i forhold til kvalitetsvurdering og -kriterier. Bibliotekarkompetansen har vært nødvendig i oppbyggingen av en helhetlig og konsistent database.

Hva finnes i SMIL?

Allerede tidlig i prosjektfasen ble det bestemt at portalen skal inneholde informasjon om sykdommer og deres behandling, funksjonshemninger, undersøkelser og pasientrettigheter. Dokumenter om forebygging av sykdommer og mer generell helseinformasjon kan inkluderes, men fokuset skal være på sykdommer. Portalen inneholder dessuten lenker til brukerorganisasjoners og pasientforeningers nettsider.

Et viktig prinsipp i SMIL er at brukeren skal komme direkte til relevant informasjon. Det betyr at vi registrerer nettdokumenter i større grad enn nettsider. Ca 85 % av lenkene i SMIL går direkte til nettdokumenter, de øvrige 15 % til helseportaler, tidsskrifter, brukerorganisasjoner og institusjoner.

Av de drøyt 3000 registreringene som finnes i SMIL i dag er ca 2000 fra Norge, ca

1000 fra Sverige, ca 150 fra Finland (svenskspråklige) og noen svært få danske. Årsaken til at det finnes så få danske registreringer er at Danmark foreløpig ikke har funnet det mulig å delta i prosjektet.

Leverandørene av informasjonen i SMIL er ideelle og humanitære foreninger og organisasjoner, offentlige institusjoner og organisasjoner, og kommersielle helseportaler. Informasjon fra "non-profit" organisasjoner foretrekkes, men på mange områder gir de kommersielle helseportalene et godt supplement.

Kvalitet fremfor kvantitet

Formålet med SMIL er ikke en mest mulig komplett samling av den informasjonen som finnes om sykdommer på Internet. Derimot er det vårt mål å velge ut de beste nettsidene om hvert emne. Det er ingen øvre grense for hvor mange registreringer som kan finnes under hvert emne, men det skal fortløpende vurderes om nye registreringer supplerer allerede eksisterende informasjon. Det er ønskelig at det skal være flere registreringer under hvert emne; på den måten kan brukeren få et sammenligningsgrunnlag, men blir det for mange nettsider med samme innhold, må det vurderes om noe kan utgå.

Kvalitetsvurdering

SMIL-medarbeiderne vurderer nettsidene utelukkende i forhold til "ytre" kvalitetskriterier. Vi vurderer ikke det faglige innholdet. Mange organisasjoner har utarbeidet gode kriterier for slik kvalitetsvurdering av helsefaglig informasjon på Internet, og prosjektgruppen bestemte seg derfor på et tidlig tidspunkt for at det ikke var nødvendig å "finne opp kruttet" på nytt. En sammenligning av flere sett kvalitetskriterier viste også at det er stor likhet med hensyn til hvilke faktorer som vurderes. I SMIL har vi valgt å legge EUs kvalitetskriterier for helserelaterte nettsteder til grunn for vår vurdering. Dette betyr ikke at nettsidene som er registrert i SMIL nødvendigvis fyller disse kriteriene, men at det er med basis i dette settet av kriterier vi gjør våre vurderinger. En helhetsvurdering, der vi også ser på om det finnes annen informasjon om samme emne, avgjør om en nettside inkluderes i SMIL eller ikke. Kvalitetskriteriene omfatter bl.a. en vurdering av nettstedets åpenhet med hensyn til

produsent, finansiering og målgruppe, navn og kvalifikasjoner på leverandører, oppdatering og tilgjengelighet. Brukerorganisasjonenes nettsteder inkluderes i SMIL uavhengig av kvalitet.

EUs "Quality Criteria for Health Related Websites":

http://europa.eu.int/information_society/europe/ehealth/doc/communication_acte_en_fin.pdf

Søking og gjenfinning

Søkegrensesnittet finnes på alle de tre språkene, og det er mulig å skifte fra et språk til et annet på et hvilket som helst nivå i portalen.

Målet for gjenfinningen er at den skal være enkel, samtidig som den skal gi mest mulig relevant informasjon. I SMIL sørger søking i fritekst for en bred gjenfinning, mens et emneordssystem skal ivareta behovet for å skille ut de nettsidene som er mest relevante. Emneordssystemet består av parallelle ord på alle de tre skandinaviske språk, og gjør det dermed mulig å finne nettsider på alle tre språk uavhengig av hvilket av dem man søker på. Emneordene kan man klikke seg inn på fra en bokstavrekke på portalens forside. Ved fritekstsøking vil emneordene også gjenfinnes og presenteres i egen rubrikk øverst i trefflisten.

Som et eksempel kan det nevnes at en som søker informasjon om leukemi vil finne dette som eget emneord, men det vil også

kunne finnes via hovedemnene Blodsykdommer og Kreft. På den måten vil også den som i utgangspunktet søker for bredt, ha muligheten til å finne fram. I tillegg er det et henvisningsapparat slik at man kan søke på "Blodkreft" og komme til samme resultat. Man kan også kombinere flere søkeord, f. eks leukemi og barn, og på den måten få mest mulig presisjon i søket.

Veien videre

SMIL ble offisielt åpnet med en presentasjon på Rikshospitalet i januar, og er nå allment tilgjengelig for bruk. SMIL er imidlertid ikke et ferdig produkt. Det kan fortsatt være emner som mangler, og den informasjonen som allerede er registrert må vurderes kontinuerlig. De fleste av SMIL-medarbeiderne fortsetter med SMIL som en av sine løpende arbeidsoppgaver. Universitetsbiblioteket i Oslo, Bibliotek for medisin og helsefag er vert for systemet og står for de kostnader som er forbundet med vertskapet.

Vårt ønske for fremtiden er forøvrig å få danske medarbeidere med i SMIL. Så langt har våre danske kolleger ikke funnet det mulig å delta, men et skandinavisk samarbeid uten Danmark er ikke komplett.

(Artikkelen vil også bli publisert i neste nr av Scandinavian public library quarterly, og er gjengitt med tillatelse fra dette tidsskriftet.)

ScieCom Info – nytt e-tidsskrift

**Ved Liv Vikan , Helse Nord-Trøndelag HF
Sykehuset Levanger**

Hvem eier forskningsresultatene, forskerne eller kommersielle aktører?

Høye priser og kompliserte lisensavtaler begrenser vår tilgang til vitenskapelige resultat.

”Open access” – fri tilgang til vitenskapelig informasjon på internett diskuteres flittig.

For å følge med på utviklingen er nettstedet ScieCom og e-tidsskriftet ScieCom Info etablert. Det vil inneholde originalartikler, intervjuer, rapporter, nyheter og lenker innenfor området vitenskapelige kommunikasjon.

ScieCom er et samarbeidsprosjekt / nettverk mellom svenske universitets- og høyskolebibliotek og BIBSAM (Kungliga Bibliotekets avd. for nasjonal samordning og utvikling).

Prosjektet finansieres av BIBSAM og Lunds universitetsbibliotek, og det administreres også fra Bibliotekdireksjonen ved Lunds universitet.

<http://www.sciecom.org/>

HUSK SMH-seminarer i Porsgrunn

22. - 23. juni 2004

Høgskolen i Telemark, Biblioteket - Porsgrunn og Sykehuset Telemark HF, Fagbiblioteket, inviterer til SMH-seminar i Porsgrunn, tirsdag 22. - onsdag 23. juni 2004. Medlemsmøtet holdes på kvelden mandag 21. juni 2004.

Mandag blir det også holdt kurs i håndtering av elektroniske tidsskrifter

Flere opplysninger finner du på seminarets egen webside

<http://www.hit.no/bib/smh/>

Kontaktperson: Patricia Flor, tlf. 35 57 50 46, email: patricia.flor@hit.no

Påmeldingsfrist: fredag 23. april 2004

Nasjonalt kunnskapssenter for helsetjenesten

Av Signe Emilie Romuld, Statens helsetilsyn

Det skjer stadig endringer innen helseforvaltningen. Nytt av året er det nye Kunnskapssenteret for helsetjenesten. Her følger en kort oversikt over hva slags oppgaver Kunnskapssenteret skal ha.

Nasjonalt kunnskapssenter for helsetjenesten ble etablert 1. januar i år, og representerer en sammenslåing av HELTEF (Stiftelse for helsetjenesteforskning ved Akershus universitetssykehus), SMM (Senter for medisinsk metodevurdering, Sintef), samt to avdelinger fra Divisjon for kunnskapshåndtering i Sosial- og helsedirektoratet. Senteret skal være et selvstendig ordinært forvaltningsorgan under Helsedepartementet, og under etatsledelse av Sosial- og helsedirektoratet.

I St.prp. nr. 1 (2003-2004) for Helsedepartementet heter det bl.a.:

Bakgrunnen for å etablere en slik ny enhet er at Regjeringen mener det er behov for å styrke beslutningsgrunnlaget for departement, direktorat og regionale helseforetak for å oppnå helsepolitiske mål.

Hovedfunksjonen til senteret vil være metode- og kunnskapsoppsummeringer, det vil si å systematisere, vurdere og formidle kunnskap om effekter av metoder og tiltak for bedre å kunne oppnå helsepolitiske målsettinger og møte fremtidige faglige utfordringer. Miljøet vil ha en viktig rolle som premissleverandør blant annet i prioriteringsspmål

Kunnskapssenteret skal bidra til effektive og kunnskapsbaserte helsetjenester av høy kvalitet gjennom å samle, systematisere, vurdere, generere og formidle kunnskap.

På hjemmesiden finner vi oversikt over hvilke oppgaver Kunnskapssenteret skal ha:

- utarbeide systematiske oversikter, kunnskapsoppsummeringer og metodevurderinger
- vurdere fremtidig behov for tjenester basert på forskningsbasert kunnskap om bruk av helsetjenester, trender og nye metoder
- måle kvaliteten i og resultatene av tjenesten gjennom utvikling og analyse av indikatorer og andre mål for kvalitet

- støtte tjenestene på utøvende nivå i å etablere kvalitetsregistre, koordinere slike registre og gi disse metodestøtte
- støtte kvalitetsutvikling gjennom å:
 - fremskaffe forskningsbasert kunnskap om effekten av og bidra til utvikling av tiltak som kan fremme kontinuerlig kvalitetsforbedring i nært samarbeid med helsetjenesten
 - støtte målgruppene ved å gjøre relevant, pålitelig, oppdatert og oppsummert forskningsbasert kunnskap tilgjengelig
- støtte Sosial- og helsedirektoratet og andre forvaltningsorganer, helseforetakene og helsetjenesten for øvrig i å være kunnskapsbaserte i sin virksomhet
- støtte helseforvaltningen med kunnskap knyttet til det internasjonale arbeidet i blant annet Verdens helseorganisasjon og bistandsforvaltningen med forskningsbasert kunnskap på helseområdet
- drive primærforskning – helsetjenesteforskning og annen forskning og utvikling – som er i tråd med formålet og understøtter hovedoppgavene
- bidra til grunn-, videre- og etterutdanning av helsepersonell innenfor Kunnskapssenterets områder
- delta aktivt i internasjonale fora, nettverk og organisasjoner i egenkap av å være det nasjonale miljøet innen sine områder
- ha en nasjonal rolle på sine hovedområder og bidra til koordinering gjennom samarbeid og dialog med andre forsknings- og utviklingsmiljøer på feltet

Kilder:

<http://www.kunnskapssenteret.no>

St.prp. nr. 1 (2003-2004) Helsedepartementet. <http://odin.dep.no/hd/norsk/publ/stprp/042001-030009/index-hov005-b-n-a.html>

Oppdag

titlene som
ble oversett

fordi ingen fant dem

EBSCO's nye tjeneste
A-to-Z, presenterer alle
deres fulltekst-titler i en
samlet liste. Nå er det slutt
på detektivarbeid blant
e-tidsskrift, databaser og
kataloger – EBSCO
kombinerer bibliotekets alle
kilder i en komplett liste;
oversiktig og tilgjengelig.

**Oppdag hvordan EBSCO's
A-to-Z forenkler søkene
etter den informasjon som
deres sluttbrukere trenger og
etterspør!**

<http://atoz.ebsco.com>

www.ebsco.com

P.O. Box 204 • 1430 AE Aalsmeer • Nederland
tel: +31-297-386 386 • fax: +31-297-386 387 • mailnl@ebsco.com

EBSCO
INFORMATION SERVICES

CUSTOMER FOCUSED CONTENT DRIVEN

Norsk Bibliotekforening
SPESIALGRUPPEN FOR MEDISIN OG HELSEFAG

Årsmelding 2003

1. Tillitsvalgte

Årsmøtet 6. mars 2003 på Aker sykehus, Dagligstuen i Administrasjonsbygget, valgte nytt styre som etter konstituerende styremøte 24. mars 2003 fikk denne sammensetning:

Leder:	Elisabeth Husem , Universitetsbiblioteket i Oslo, Bibliotek for medisin og helsefag, Psykiatrisk institutt
Nestleder:	Elisabeth Akre , Diakonhjemmets sykehus, Medisinsk bibliotek
Kasserer:	Jenny Owe , Menighetssøsterhjemmets høgskole, Biblioteket
Sekretær:	Anette Munthe , Universitetsbiblioteket i Oslo, Bibliotek for medisin og helsefag
Styremedlem:	Sigrun Aasen , Høgskolen i Nord-Trøndelag, Biblioteket i Levanger
Styremedlem:	Hilde Strømme , Ullevål universitetssykehus HF, Medisinsk bibliotek
Varamedlem:	Marie Isachsen , Aker universitetssykehus HF, Medisinsk bibliotek
Varamedlem:	Anne Cathrine Overskott , Høgskolen i Hedmark, Biblioteket - Avdeling for helse- og sosialfag
Varamedlem:	Anne N. Ekanger , Høgskolen i Akershus, Biblioteket

Øvrige tillitsvalgte

Revisorer:	Hanne Wollebæk , Universitetsbiblioteket i Oslo, Bibliotek for medisin og helsefag Anne Cathrine Munthe , Norges veterinærhøgskole, Biblioteket
Valgkomite:	Liv Berit Henschien , Ullevål universitetssykehus HF, Læresenteret Bente Kokaas Rustad , Universitetsbiblioteket i Oslo, Bibliotek for medisin og helsefag Vigdis S. Knutsen , Lovisenberg diakonale høgskole, Biblioteket

Komiteer og utvalg

Redaksjonskomite:	Elisabeth Akre , Diakonhjemmets sykehus, Medisinsk bibliotek Signe Romuld , Statens helsetilsyn, Biblioteket Hilde Strømme , Ullevål universitetssykehus HF, Medisinsk bibliotek. I løpet av året fikk redaksjonskomiteen følgende nye medlemmer: Kari Austveg , Universitetsbiblioteket i Oslo, Bibliotek for medisin og helsefag Anita Haukvik , Den Norske Skole Gran Canaria Regina Küfner Lein , Universitetsbiblioteket i Bergen, Det medisinske fakultetsbibliotek Haukeland sykehus Liv Vikan , Helse Nord-Trøndelag HF, Sykehuset Levanger, Fagbiblioteket
Oslo-2003 LOC	Elisabeth Husem , Universitetsbiblioteket i Oslo, Bibliotek for medisin og helsefag, Psykiatrisk institutt Elisabeth Akre , Diakonhjemmets sykehus, Medisinsk bibliotek Signe Romuld , Statens helsetilsyn, Biblioteket Ellen Christophersen , Universitetsbiblioteket i Oslo, Bibliotek for medisin og helsefag Hilde Strømme , Ullevål universitetssykehus HF, Medisinsk bibliotek

ÅRSMØTESTOFF

2. Medlemmer

SMH hadde pr 31.des 2003 – 191 medlemmer, hvorav: 114 ordinære, 56 institusjonsmedlemmer og 20 assosierte (pensjonister + utenlandske). SMH har dessuten ett æresmedlem, Tora Saue, som ble utnevnt i forbindelse med SMHs 50-års jubileum. Vi har i løpet av 2003 hatt 10 innmeldinger og 24 utmeldinger

3. Medlemsmøter

Det har vært holdt 3 medlemsmøter

- 06.03 Medlemsmøte i forbindelse med årsmøtet Aker sykehus. 28 deltakere.
- 25.06 Sommermøte i samarbeid med UMH, på UMH, Rikshospitalet, i forbindelse med OSLO 2003. Alle deltakere på konferansen var invitert. Ca. 150 deltakere.
- 13.11 Jubileumsmiddag i anledning SMH 50 år. Videnskapsakademiet, Drammensveien 78. 93 deltakere.

4. Kurs og seminarer

- 25.04 Resultats- / kvalitetsindikatorer v/Torill Redse 17 deltakere
- 25.04 MeSH v/ Marit Fonnum 12 deltakere
- 13.06 Reference Manager v/ Ellen Christophersen. 8 deltakere.
- 25.-28.06 SMH var lokalt vertskap for Nordic Baltic EAHIL Workshop Cross Boundaries - Join Forces. Ca. 150 deltakere. I forbindelse med workshopen ble det arrangert 5 halvdagskurs som var åpne for SMH-medlemmer som ikke deltok i selve workshopen.
- 13.11 Jubileumsseminar med presentasjon av SMIL, nytt fra SMH, Fremtiden er grå v/Mette Janson, Når livet setter seg i kroppen v/Eldri Steen. 93 deltakere.
- 14.11 Hvordan skaper vi læring? v/ Kirsten Larsen 52 deltakere.

5. Representasjon ved eksterne møter/konferanser

- 20.03 Møte i Northern Dimension Partnership in Public Health and Social Wellbeing, arrang. av Task Force. Astrid Müller og Elisabeth Husem
- 10.04 Møte med ABMU v/Jon Birger Østby, Leikny Haga Indergaard og Torill Redse. Elisabeth Husem og Elisabeth Akre.
- 10.10 Orienterende møte i ABMU m/ Arild Bjørndal, SHDIR og representanter fra SMH, NFF og NFB. Elisabeth Akre.
- 24.-25.10 NBF's kontaktmøte. Sigrun Aasen.
- 25.10 NBF's 90 års jubileum. Elisabeth Husem, Sigrun Aasen, Hilde Strømme
- 28.10 Northern Dimension Partnership in Public Health and Social Wellbeing. National conference for project managers, arrang. av Task Force. Astrid Müller og Elisabeth Husem

6. Reisestipend for medlemmer

Følgende har fått reisestipend i 2003:

Oslo 2003	Pat Flor kr. 1400,- Monica Stolt Pedersen kr. 5000,-
SMHs 50-års jubileum	Brita Hekland kr. 1600,- Randi Bolstad kr. 1600,- Kari Jensen kr. 1600,- Benthe Telle kr. 1600,-

7. SMH-Nytt og annen medlemskommunikasjon

SMH-Nytt er kommet med 3 nummer i trykt utgave, hvorav et jubileumsnummer med fargebilder og bedre trykkekvalitet enn vanlig. SMHs hjemmeside oppdateres, men har ikke gjennomgått noen større revisjon.

Artikkel i Bibliotekforum nr. 3, 2003, s. 30-31:
Spesialgruppen for medisin og helsefag – en oppgående jublant, av Elisabeth Akre

8. EAHILs ”Oslo-fond”

EAHIL Oslo stipendfond er nå avsluttet. Det ble gitt stipendier til deltagere fra Baltikum og St Petersburg for deltagelse i Oslo 2003.

9. Aktuelle saker fra SMH

I regi av Nasjonalt kunnskapssenter er det etablert en prosjektgruppe for ”Digitalt bibliotek for helsetjenesten”. SMH er bedt om å foreslå en representant. Elisabeth Akre er SMHs kontaktperson inntil videre.

”Ressursbank” med kursveiledninger og bruksanvisninger er etablert på SMHs hjemmesider. Foreløpig finnes det bidrag fra UMH, Ullevål og Aker.

SMIL – skandinavisk medisinsk informasjon for legfolk inneholder ca 3000 nettsider, hvorav ca 2000 på norsk. Portalen lanseres i januar 2004.

10. Baltikum-samarbeidet

- 24.-25.06 Tre bibliotekarer fra MAPS, St. Petersburg på studiebesøk på UMH. Ansvarlig Astrid Müller og Elisabeth Husem
- 26.-28.06 “Nordic Baltic EAHIL Workshop, Oslo”. Mange kolleger fra de baltiske land og tre fra MAPS, St. Petersburg, deltok. Alle hadde fått stipend gjennom SMHs Baltikumkomité eller Oslo-2003s stipendfond.
- 15.-17.10 Studietur til St. Petersburg, hvor det ble holdt møter med bibliotekarer fra MAPS og andre medisinske bibliotek. Kurs i juni 2004 ble planlagt. Hilde Strømme, Elisabeth Akre, Arne Jakobsson, Elisabeth Husem, Oslo, Eva Alopaeus, Gøteborg og Meile Kretaviciene, Kaunas deltok.

ÅRSMØTESTOFF

Norsk Bibliotekforening
SPESIALGRUPPEN FOR MEDISIN OG HELSEFAG

Regnskap 2003

Inntekter	Budsjett	2003-regnskap
Grunntilskudd fra NBF	7 140,00	7 140,00
Aktivitetstilskudd NBF	12 000,00	10 000,00
Kontingenter	41 000,00	44 674,50
Kurs	35 000,00	60 800,00
Medlemsmøter	13 500,00	49 100,00
Annonseinntekter	3 000,00	2 400,00
Renter		203,74
Transaksjoner Inn		15 000,00
Totale Inntekter		189 318,24
Utgifter		
Porto, blomster etc.	4 000,00	3 705,44
SMH-Nytt	10 000,00	4 748,60
Kurs	10 000,00	28 125,25
Medlemsmøter	25 000,00	76 335,00
Styre/Kom. Møter	12 000,00	6 286,50
Reiseutgifter styret	12 000,00	2 923,00
Stipend Medlemmer	25 000,00	12 800,00
Baltikum	12 000,00	12 200,00
Oslo 2003		20 006,00
Transaksjoner Ut		13 685,00
Totale Utgifter		180 814,79
Økonomisk resultat SMIL		
SMIL inntekter		21 432,18
Smil utgifter		-1 985,00
SMIL 31.12.03		19 447,18
SMH Inntekter		189 318,24
SMH Utgifter		-180 814,79
SMIL 31.12.03		-19 447,18
SMH resultat 31.12.03		-10 943,73
Egen kapital pr. 31.12.02		54 493,23
Underskudd 2003		-10 943,73
Egen kapital pr. 31.12.03		43 549,50
SMIL egen kapital		19 447,18
SMH egen kapital		43 549,50
Saldo pr. 31.12.03		62 996,68

Norsk Bibliotekforening
SPESIALGRUPPEN FOR MEDISIN OG HELSEFAG

Budsjett 2004

Forventede inntekter:	budsjett 2004	2003-regnskap
Grunntilskudd fra NBF	7.140	7.140
Aktivitetstilskudd NBF	15.000	10.000
Renter	150	204
Kontingenter	44.000	44.674
Kurs	60.000	60.800
Medlemsmøter	6.000	49.100(1)
Annonseinntekter	2.400	2.400
Samlede inntekter	134.690	
Bruk av egenkapital	15.060	
	149.750	
Forventede utgifter		
Porto, blomster, gaver, etc.	4.000	3.705
EAHIL-kontingent for 2002/03/04	3.750(2)	0
SMH-Nytt	10.000	4.748
SMIL	6.000	0
Kurs	32.000	28.125
Tilskudd Seminar Porsgrunn	7.000	0
Medlemsmøter	10.000	76.335(1)
Styremøter/komitémøter	14.000	6.286
Reiseutgifter styret	20.000	2.923
Stipend medlemmer	25.000(3)	12.800
Baltikum/St Petersburg	17.000(4)	12.200
Diverse	1.000	1.000
Samlede utgifter 2003	149.750	

1. inkl SMHs 50-års jubileumsmøte
2. SMH skylder kontingent for de tre siste årene
3. inkl stipend gave fra NBF
4. inkl stipend for en bibliotekar fra St Petersburg til EAHIL konferansen i Santander i september

Norsk Bibliotekforening
SPECIALGRUPPEN FOR MEDISIN OG HELSEFAG

VIRKEPLAN FOR 2004

I henhold til vår formålsparagraf skal Spesialgruppen for Medisin og Helsefag (SMH) arbeide for å fremme bibliotek- og informasjonsvirksomhet innen medisin og helsefag.

Dette søkes ivaretatt gjennom ulike aktiviteter så som medlemsmøter og kurs og gjennom nasjonalt, nordisk og internasjonalt samarbeid.

SMH vil prioritere støtte til medlemmenes kompetanseoppbygging med særlig vekt på utviklingen innen elektroniske bibliotek tjenester, tjenestekvalitet i biblioteket og kunnskapsbaserte informasjonsressurser.

Medlemsaktiviteter

Medlemsmøter

Kurs og seminarer

Stipend

SMH vil arrangere tre til fire medlemsmøter i løpet av 2004, bl.a. et medlemsmøte 21. juni i forbindelse med SMH-seminar 2004 i Porsgrunn, 22. – 23. juni.

SMH vil arrangere kurs som bidrar til kompetanseutvikling i samsvar med medlemmenes ønsker og behov.

SMH-seminar 2004 i Porsgrunn, 22. – 23. juni (<http://www.hit.no/bib/smh>)

Medlemmene kan søke om både kurs- og reisebidrag.

Kunngjøring vil skje på SMHs hjemmeside og på MEDBIBL.

Informasjon/Markedsføring

SMH-Nytt

Hjemmeside

MEDBIBL - Nordisk diskusjonsliste

SMH vil fortsette å gi ut medlemsbladet SMH-Nytt. Det tas sikte på 3 nummer også i 2004, trykt og elektronisk.

SMH vil holde medlemmene løpende orientert om møter, kurs og aktuelle saker via sin hjemmeside og MEDBIBL.

SMH vil publisere artikler i nasjonale og internasjonale tidsskrifter, når det synes viktig og relevant.

Nasjonalt, nordisk og internasjonalt samarbeid.

Organisatorisk

"Bistand"

SMH vil fortsette sitt samarbeid med NBF, og andre bibliotekfaglige organisasjoner i Norge.

SMH vil holde kontakt med ABMU

SMH vil arbeide for at helsefaglige ressurser av nasjonal interesse blir gratis tilgjengelig på nettet.

SMH vil forsette i SMIL-samarbeidet sammen med kolleger i Sverige og Finland.

SMH vil fortsatt være engasjert i "Nordic Association for Medical & Health Information" (NAMHI). To representanter for SMH sitter i NAMHIs styre.

SMH vil fortsette sitt nære samarbeid med European Association for Health Information and Libraries (EAHIL).

SMH vil også i år garantere Meile Kretaviciene, fra Kaunas Medical University Library, økonomisk bistand for å kunne delta på styremøtene i EAHIL.

SMH vil følge opp samarbeidsprosjektet med biblioteket ved MAPS (Medical Academy of Postgraduate Studies) og andre medisinske bibliotek i St. Petersburg. Prosjektet forutsetter et nært samarbeid med Task Force on Communicable Disease Control in the Baltic Sea Region og NAMHI.

SMH vil i uke 24 (7.-11. juni) arrangere kurs om Evidence Based Health Care i St. Petersburg, med lærerkrefter fra Norge, Sverige og Finland.

SMH vil fortsette sin kontakt med medisinske og helsefaglige bibliotek i Litauen. SMH vil også fortsette med sitt prosjekt "*gratis kopilevering*" via NOSP. Prosjektet vil bli evaluert i 2004.

Siste fase av Transfer of Knowledge, del III, vil finne sted i Kaunas 22. – 23. april i form av et seminar. Temaer blir: Evidence Based Health Care og Open Access libraries. Dessuten blir det foredrag fra våre baltiske kolleger. For å markere at samarbeidet har pågått i 10 år blir det arrangert en jubileumsmiddag.

Bibliotekpolitiske saker

SMH vil se på muligheter for spesialutdannelse for medisinske bibliotekarer i Norge

SMH vil være i dialog med NBF for å undersøke muligheter for en profesjonsbeskyttet bibliotekartittel.

Økonomi

SMH vil sikre et økonomisk grunnlag for å opprettholde kvaliteten på tilbudene til medlemmene. Budsjettet baserer seg på medlemskontingenter, tilskudd fra NBF, og fortjeneste på kurs og annonseinntekter.

SMH vil søke økonomisk bistand hos Nordisk Ministerråd og hos Task Force for å klare forpliktelsene i forbindelse med Transfer of Knowledge III i Kaunas i april, og Transfer of Knowledge IV i St. Petersburg i juni.

Referat fra SMHs årsmøte 2004

Torsdag 4. mars 2004, Harbitz-salen på Nordre Sinsen gård,
Aker universitetssykehus

Referat ved Elin H. Gulliksen og Wenche Sæterdal, UMH

Tilstede: 23 personer

Åpning

Årsmøtet åpnet med at Elisabeth Husem ønsket velkommen til Nordre Sinsen gård og takket Marie Isachsen for at hun også i år hadde tatt på seg å være "vertinne" for årsmøtet.

Som vanlig startet møtet med et deilig måltid: salater, kylling, brød og godt drikke.

Konstituering

Møteleder: Elisabeth Husem

Referenter: Elin H. Gulliksen og Wenche Sæterdal, begge UMH

Årsmelding 2003

Årsmeldingen ble godkjent med forbehold om at teksten blir rettet opp under punkt 9: Aktuelle saker fra SMH

Her skal det stå: I regi av Nasjonalt Kunnskapssenter for helsetjenesten er det etablert en prosjektgruppe for "digitale bibliotek for helsetjenesten".

Regnskap 2003

Det ble lagt frem et revidert regnskap på selve møtet. Regnskapet ble godkjent og funnet i orden.

Kommentar til regnskapet:

- 2003 var et spesielt år for SMH. Store arrangement som Nordic-Baltic EAHIL Workshop og feiring av SMHs 50årsjubileum førte til at både inntekter og utgifter ble større enn vanlig.
- Utgiftene til utgivelse nr. 3 av SMH-Nytt for 2003 (Jubileumsnummeret) ble bekostet av SWETS. Utgiftene til trykking av SMH-Nytt ble derfor noe mindre enn budsjettet.
- SMILs regnskap er fra 2004 skilt fra SMHs regnskap.

Virkeplan for 2004

Styrets forslag til virkeplan ble godtatt med følgende endringer og kommentarer:

"I henhold til vår formålsparagraf skal Spesialgruppen for medisin og helsefag (SMH) arbeide for å fremme bibliotek- og informasjonsvirksomheten innen medisin og helsefag.

SMHs hjemmeside

<http://www.norskbibliotekforening.no/smh>

blir modernisert

Årsmøtet besluttet å legge til et eget punkt: Bibliotekspolitiske saker til virkeplanen.

Under dette punktet fattet årsmøtet følgende vedtak:

- **SMH skal se på mulighetene for spesialutdannelse for medisinske bibliotekarer i Norge.**
- **SMH vil være i dialog med NBF for å undersøke mulighetene for å få en profesjonsbeskyttet bibliotekartittel.**

Utfyllende kommentarer til Virkeplanen:

I forbindelse med SMH-seminaret i Porsgrunn 21. - 23.juni 2004, vil det bli opprettet "Fokusgrupper" som skal stoke ut SMHs kurs videre.

Det er mulighet til å søke om stipend i forbindelse med seminaret. Informasjon ligger på SMHs hjemmeside

<http://www.norskbibliotekforening.no/smh>

Samarbeidet med Baltikum avsluttes etter 10 år med et seminar i Kaunas 22.-23. april 2004 (Transfer of knowledge III). Samarbeidet med St. Petersburg fortsetter med Transfer of knowledge IV, og SMH vil trekke med seg de baltiske kollegaene i dette samarbeidet.

SMH betaler fortsatt for Meile Kretavicienes deltagelse som medlem av EAHIL Executive Board.

Budsjettforslag for 2004

Budsjettforslaget ble vedtatt uten noen spesielle kommentarer.

Valg

Valgkomiteen hadde bestått av Bente Kokaas Rustad, Liv-Berit Henschien og Vigdis S. Knutsen, og Bente la fram komiteens forslag til medlemmer i SMHs nye styre. Elisabeth Husem gir seg etter 14 år som leder, og valgkomiteens forslag til nye leder, Hilde Strømme, ble valgt med akklamasjon. Med akklamasjon ble også Stig E. Nordnes valgt som nytt styremedlem og Monica Stolt Pedersen som nytt varamedlem.

Det nye styret for 2004:

Leder: **Hilde Strømme**, Ullevål universitetssykehus, Medisinsk bibliotek (ny)

Nestleder: **Elisabeth Akre**, Diakonhjemmet Sykehus (gjenvalg)

Styremedlem: **Jenny Owe**, Menighets-søsterhjemmets høgskole (gjenvalg)

Styremedlem: **Stig E. Nordnes**, Ullevål universitetssykehus Læresenteret (ny)

Varamedlem: **Marie Isachsen**, Aker universitetssykehus (gjenvalg)

Varamedlem: **Monica Stolt Pedersen**, Sykehuset Innlandet Sanderud (ny)

Følgende medlemmer gikk ut av sine verv:
Elisabeth Husem, leder
Hilde Strømme, styremedlem
Anne Nordli Ekanger, varamedlem

Avslutning

Elisabeth Husem avsluttet møtet med å takke alle SMHs medlemmer for en fin og lærerik tid i SMH. Elisabeth går ut av styret i SMH, men vil fortsatt være med i Baltikumutvalget og hun er også involvert i pasientportalen SMIL (Skandinavisk Medisinsk Infomasjon for Legfolk).

Elisabeth Akre, som fortsetter som nestleder, takket sin navnesøster for hennes mange år som SMHs dyktige og dynamiske leder og minnet om at Elisabeth Husem har gjort SMH til en sterk, aktiv og synlig gruppe i norsk bibliotekverden. Med sin unike evne til nettverksbygging har hun også brakt SMH ut i verden – og verden til SMH, bl.a som vertskap for konferansene i Oslo i 1994 og 2003 og gjennom 4 år som president i EAHIL.

Den avtroppende leder ble så utnevnt til SMHs **første yrkesaktive æresmedlem**, og hun fikk overrakt en flott tekopp og et vakkert silkeskerf

Aker universitetssykehus, Nasjonalt Kompetansesenter for læring og mestring ved kronisk sykdom

Foredrag på SMHs årsmøte ved Liv Hopen, leder av Aker LMS

Referat ved Signe Emilie Romuld, Statens helsetilsyn

Liv Hopen er daglig leder ved Aker sykehus sitt lærings- og mestringssenter (LMS). I sitt foredrag på SMHs medlemsmøte, ga hun oss et interessant innblikk i bakgrunn, formål og arbeidsmetoder ved LMS.

Liv Hopen innledet med å fortelle at sykehusene gjennom spesialisthelsetjenestelovens § 3 er pålagt å informere og drive opplæring av pasienter, en bestemmelse både Sverige og Danmark misunner oss. På bakgrunn av en brukerkonferanse i 1996 ble Aker LMS opprettet som det første i sitt slag i Norge. I dag finnes det 27 slike sentre. LMS ved Aker ble i 2000 nasjonalt kompetansesenter. Grunntanken er at brukerorganisasjonene og helsepersonell i samarbeid planlegger, gjennomfører og evaluerer ulike læringstilbud for personer som har kronisk sykdom/funksjonshemming, og deres familie og venner.

En kroniker må forholde seg til sin sykdom hver eneste dag, resten av livet. Siden det finns så mange kronisk syke, angår det oss alle: enten har vi selv en kronisk sykdom, eller vi er venner eller pårørende til kronikere. For å mestre hverdagen trengs praktisk erfaring - teori er ikke nok. Erfarne brukere, både pasienter og pårørende, sitter inne med kunnskaper som gir viktige bidrag til læring og mestring for andre i samme situasjon. Helsepersonell har teoretisk kunnskap, men det er pasienter/brukere som har erfaringer med å leve med sykdommen. Et likeverdig samarbeid mellom brukere og personell gir derfor den beste muligheten for å legge til rette for gode læringsopplegg.

LMS sine oppgaver er som følger:

- å være en tilgjengelig møteplass og et helsepedagogisk verksted
- å utarbeide læringstilbud
- å ta i bruk internett som et alternativt informasjonscenter

Informasjon er det pasienter og pårørende "har forstått", ikke det som "er sagt"

Liv Hopen poengterte at informasjon er det pasienten har forstått, - ikke det som er sagt. Det viser seg at hva pasienten virkelig har forstått, er dårlig dokumentert. Ofte gis informasjon til feil tid. Kanskje gis den når pasienten nylig har fått diagnosen, eller like før pasienten skal gjennomgå en vanskelig behandling. Dette betyr at pasienten ofte får informasjon på et tidspunkt vedkommende ikke er i stand til å ta i mot den. Det er derfor vesentlig at informasjon gis til rett tid, på rett sted, og på rett måte. En metode som LMS bruker, er å tilby spørsmålsfoldere, som er laget av pasienter og personell i samarbeid. Denne informasjonen kan hjelpe pasienter til å stille spørsmål til legen sin, og de bidrar også til å vise at andre sliter med de samme tingene, og at det ikke er dumt eller pinlig å spørre. Disse folderne er laget på flere språk, og med ulike målgrupper. Ungdom er et eksempel på en målgruppe som er lite interessert i å lese vanlige informasjonsfoldere, men som

f.eks. gjerne bruker interaktive sider på nettet.

Metode for læringstilbud

For å kvalitetssikre læringstilbudene, har LMS en standard metode: Samme gruppe får ansvaret for hele prosessen: å planlegge, gjennomføre og evaluere et læringsopplegg. Derfor blir oppleggene ulike på ulike steder, og skreddersys til de gruppene det handler om. Undersøkelser viser av behovet for informasjon, og vurdering av hva som er relevant, uttrykkes ulikt av personell og pasienter. De har også fokus på det de kaller de "lure knepene", - d.v.s. hvordan andre takler å leve med sin sykdom. Dette er også en måte å unngå at sykdomshistorier og fokus på det negative får overhånd.

Læringstilbudenes fordeler

- rasjonell tidsbruk: helsepersonell bruker f.eks. 2 timer i en gruppe med 10 pasienter isteden for 10 minutter på hver enkelt pasient
- det er nyttig å lytte til andres spørsmål
- det er nyttig å lytte til andres erfaringer
- deltakerne inspirerer hverandre

De fleste er interesserte i korte, faglige innspill, ikke lange foredrag. De trenger tid til å snakke mens fagpersonell og erfarne brukere er til stede.

Liv Hopen avsluttet med å si at helsevesenet burde dra langt mer nytte av den ressursen brukerne faktisk er enn det som gjøres i dag. Hun poengterte også språkbruken, at de kaller seg brukere - ikke pasienter. Når de er hjemme er de ikke pasienter. Denne terminologien gjenspeiles også i NOU 2001:22 Fra bruker til borger : en strategi for nedbygging av funksjonshemmende barrierer.

Mer om Aker LMS og de andre sentrene i Norge finner du på <http://www.aker.uio.no/LMS/>.

HVA ANDRE SKRIVER

Av Anita Haukvik, Den Norske Skole Gran Canaria

Vi i redaksjonen har lyst til å ha en liten klipp-spalte, etter samme lest som man finner i for eksempel Bibliotekaren. Vi er glade for tips fra andre, for vi har ingen illusjoner om å rekke å skimme så mange tidsskrift selv. Denne gangen har vi sakset fra våre egne kjernetidsskrift i utlandet, JMLA og EAHIL Newsletter, samt fra JAMA.

Journal of Medical Library Associations oktobernummer, som du finner på

<http://www.pubmedcentral.nih.gov/tocrender.fcgi?journal=93>

har en rekke interessante artikler, blant annet denne:

MEDLINE SDI services: how do they compare? J Med Libr Assoc. 2003 October; 91 (4): 460–467

SDI-tjenester gir brukere mulighet til å få regelmessige oppdateringer på utvalgte fagfelt. Det finnes som kjent flere muligheter for å bruke slike tjenester for MEDLINE-søk. Artikkelene sammenligner i utgangspunktet tjenestene PubMed Cubby, BioMail, JADE, PubCrawler, OVID og Science Direct. Det viser seg å være forskjeller i resultatene, selv ved identiske søk.

Les abstract på <http://www.pubmedcentral.nih.gov/articlerender.fcgi?artid=209512&rendertype=abstract>

Der finner du også lenke til fulltekst på nett og i PDF-format.

EAHIL Newsletter finner du på urlen <http://www.eahil.org/newsletter/newsletters.htm> .

I hefte nr 64 finner vi fyldige og hyggelige omtaler fra EAHIL-workshopen i Oslo, i tillegg til organisasjonsstoff. Vi kan også lese en interessant kronikk av Constantin Cazan om Usability. Særlig er litteraturlisten verdifull for den som vil sette seg bedre inn i det teoretiske og praktiske rundt denne delen av brukervennlighets-begrepet. Heftet er tilgjengelig i PDF-format, for den som ikke abonnerer.

Open Access diskuteres i en av JAMAs januar editorials. Ikke uventet forsvare JAMA sin egen politikk, mens artikkelens litteraturliste gir en noe større bredde i argumentasjonen.

JAMA. 2004;291:370-371 <http://jama.ama-assn.org/cgi/content/full/291/3/370>

Styret:

Hilde Strømme - Leder

Ullevål universitetssykehus, Medisinsk bibliotek
0407 Oslo
Tlf. 23 01 50 62 Fax: 22 11 98 50
E-mail: hilde.stromme@ioks.uio.no

Elisabeth Akre - nestleder

Diakonhjemmets sykehus, Medisinsk bibliotek
Postboks 23 Vinderen, 0319 Oslo.
Tlf: 22 45 16 38 Fax: 22 45 16 99
E-mail: elisabeth.akre@diakonsyk.no

Anette Munthe - sekretær

UBO, Bibliotek for medisin og helsefag
Pb. 1113, Blindern, 0317 Oslo
Tlf: 23 07 44 33 Fax 23 07 44 30
E-mail: anette.munthe@ub.uio.no

Jenny Owe - kasserer

Menighetssøsterhjemmets høgskole, Biblioteket
Linstowgate 5, 0166 Oslo
Tlf: 22 98 63 14 Fax: 22 98 63 55
E-mail: jenny.owe@oslomsh.no

Sigrun Espelien Aasen - styremedlem

Høgskolen i Nord-Trøndelag,
Biblioteket i Levanger, Avd. for sykepleier-, ingeniør- og
lærerutdanning, 7600 Levanger
Tlf. 74 02 29 11 Fax: 74 02 29 02
E-mail: sigrun.aasen@hint.no

Stig Erik Nordnes - styremedlem

Ullevål universitetssykehus, Læresenteret
Ullevål hotell
0407 Oslo
Tlf: 23 01 51 44 Fax: 23 01 51 41
stigerik.nordnes@ulleval.no

Marie Isachsen - varamedlem

Aker universitetssykehus, Medisinsk bibliotek
0514 Oslo
Tlf: 23 03 31 19 Fax: 22 89 41 62
E-mail: marie.isachsen@ioks.uio.no

Anne Cathrine Børke Overskott - varamedlem

Høgskolen i Hedmark
Avd for helse- og sosialfag, Biblioteket
2418 Elverum
Tlf: 62 43 02 17 Fax: 62 43 03 00
E-mail: Anne.Overskott@hse.hihm.no

Monica Stolt Pedersen - varamedlem

Sykehuset Innlandet HFSanderud, Fagbiblioteket
Postboks 68
2312 Ottestad
Tlf: 62 58 16 25 Fax: 62 58 14 01
monica.stolt.pedersen@sykehuset-innlandet.no

Baltikumutvalg:

Elisabeth Akre - se styreliste

Elisabeth Husem

Universitetet i Oslo
Psykiatrisk institutt, Biblioteket
Postboks 85 Vinderen
0319 Oslo
Tlf: 22 02 99 66 Fax: 22 49 58 61
E-mail: e.e.husem@psykiatri.uio.no

Astrid Müller

Bibliotek for medisin og helsefag
Postboks 1113 Blindern, 0317 Oslo
Tlf: 23 07 44 23 Fax: 23 07 44 30
E-mail: astrid.muller@ub.uio.no

Bli medlem i SMH:

For å bli medlem i SMH, må du være medlem i
Norsk bibliotekforening (NBF), enten direkte el-
ler via Norsk fagbibliotekforening (NFF).

Kontingentsatser 2003:

Institusjonsmedlemmer: kr. 400,-
Personlige medlemmer: kr. 200,-
Assosierte medlemmer: kr. 100,-

Med assosierte medlemmer menes
bl.a. utenlandske bibliotek og pensjonister.
Det kreves ikke medlemskap i NBF for å være
assosiert medlem

Ta kontakt med:

SMH/Anette Munthe
Bibliotek for medisin og helsefag
P.b. 1113, Blindern
0317 OSLO.
Email: anette.munthe@ub.uio.no

SMHs kontonummer:

7874.06.52612

SMHs hjemmeside:

www.norskbibliotekforening.no/smh/

SMH PÅ NETTET:

Få siste nytt om SMHs aktiviteter, og delta i diskusjonen mellom nordiske kolleger via e-postlisten MEDBIBL.

Slik blir du medlem:

Send e-mail til: listserv@listserv.kib.ki.se

Subject: Ikke skriv noe her

Første (og eneste) linje: Subscribe MEDBIBL Fornavn
Etternavn

Adressen til SMHs hjemmeside:

<http://www.norskbibliotekforening.no/smh/>

Bruk hjemmesiden og MEDBIBL-listen. Her finner dere den nyeste medlemsinformasjonen om kurs, møter, reisebidrag osv.

I tillegg finnes linker til andre organisasjoner som:

NAMHI — Nordic Association for Medical and Health Information

EAHIL — European Association for Medical and Health Information

MLA — Medical Library Association, USA